

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/236095,Kinga-Mierzejewska-Pawel-Pietraszek-Polski-mam-paszport-na-sercu-Akta-paszportow.html>
26.02.2026, 17:41

Kinga Mierzejewska, Paweł Pietraszek: Polski mam paszport na sercu. Akta paszportowe z okresu PRL

Swobodne podróżowanie jest dziś dla nas czymś zupełnie oczywistym. Kupujemy bilety do odległych zakątków świata bez wychodzenia z domu, pakujemy walizkę, wyciągamy z szuflady paszport i lecimy dokąd dusza zapagnie, a ograniczają nas jedynie finanse, fantazja i długość urlopu. Kiedyś nie było to ani tak proste, ani bezproblemowe...

[Aparat bezpieczeństwa](#) [Archiwum IPN](#)

15.01

W okresie PRL władze kontrolowały przemieszczanie się ludności, nie było mowy o swobodnym poruszaniu się zgodnie z własną wolą. Paszport nie stanowił własności obywatela, a wydawanie go było ściśle reglamentowane.

Przepływ osób pod ścisłą kontrolą

Paszporty przechowywano w depozycie w komendach wojewódzkich. Aby je dostać każdorazowo trzeba było składać podanie, czyli czterostronicowy wniosek. Rozpatrywany był pozytywnie lub nie, decydowały tu względy indywidualne.

Każdy powód był dobry, by wyjazdu odmówić, a odmowy nie uzasadniano. Obawiano się np., że obywatel może zapragnąć pozostać za granicą, czyli „odmówić powrotu do kraju”, lub „nabić” sobie głowę szkodliwymi (z punktu widzenia władz) ideami. Po powrocie paszport bezzwłocznie należało oddać.

W czasach PRL istniały dwa rodzaje paszportów: indywidualne i zbiorowe. Konieczne było uzasadnienie jego wydania (wykupiona wycieczka czy zaproszenie od kogoś mieszkającego za granicą) oraz zgromadzenie odpowiedniej ilości dewiz. W przypadku artystów czy sportowców na formularzach paszportowych widnieją wydarzenia, na które wyjeżdżali (spektakle, festiwale, przeglądy, zawody sportowe).

Skąd, pytam, skąd go wziąłem?

Wydawaniem paszportów, kontrolą wyjazdów zagranicznych oraz prowadzeniem kartotek paszportowych zajmowało się Biuro Paszportów MSW. Osobom, które chciano zatrzymać w kraju, blokowano możliwość wyjazdów i rejestrowano w ewidencji operacyjnej Biura „C” MSW. W okresie PRL-u wyjazdy miało zastrzeżone od 25 do 40 tys. osób. Zastrzeżenia mogły też zgłaszać inne organy: MO, sądy, prokuratura, wojsko, urząd skarbowy, celny.

Zastrzegano wyjazdy całkowicie lub tylko do krajów kapitalistycznych. O zgodę na wyjazd do krajów socjalistycznych było nieco łatwiej, umożliwiały go wkładki paszportowe ważne razem z dowodem osobistym. Początkowo wkładki były jednorazowe, z czasem zaczęto wydawać je na wyjazdy wielokrotne.

Pod specjalną kontrolą znajdowały się grupy zawodowe i osoby, które miały dostęp do tajemnicy państwowej, np. funkcjonariusze służb bezpieczeństwa, Służby Więziennej, sędziowie, prokuratorzy, dyrektorzy administracji państwowej i gospodarczej, pracownicy przemysłu specjalnego. Osobom takim odgórnie zastrzegano możliwość wyjazdu ze względu na wykonywaną

pracę.

[Czytaj artykuł Kingi Mierzejewskiej i Pawła Pietraszka Polski mam paszport na sercu. Akta paszportowe z okresu PRL na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Aparat bezpieczeństwa, Archiwum IPN

Artykuł

PAŃSTWOWE PRZEDSIĘBIORSTWO
IMPRES SPORTOWYCH
Warszawa, Stadion Dziesięciolecia

Warszawa, dn. 2 MAR 1964 196 r. 75

TELEFONY: Centrala 8-40-81 do 89
Bespłat. 8-56-10
Lodowisko 8-96-65
Magazyn 52-10-11
Dział Paszp. Wizowy
Centrala 8-04-81 wew. 396

N (Znak D.P.W.) 145 / 6.4 /
do aprobaty GKPF i Tur. 244 / 2 / 64
z dnia 2 8 LUTY 1964

IV 145 / PPIS / 64

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Biuro Paszportów
w miejscu

Państwowe Przedsiębiorstwo Impres Sportowych Dział Paszportowo-
Wizowy prosi o wydanie paszportu indywidualnego, zbiorowego
do Austrii na zawody p.siatkowej w dn. 3 KWIE 1964
dla:

Ob. Błaszkiwicz Wanda 14 KWIE 1964
o. Zbigniewa i Marii z d. Pietkun
ur. 4. III. 1943 r. Płungiany
zatr. Politechnika Wrocławska - studentka
zawodnicza
Karst Jan

W/w udaje się pod kierownictwem Ob.
Prosimy o przygotowanie paszportu na dzień 3 KWIE 1964 196 r.

Dyrektor
B. Machgiewicz

Nr dowodu ze zdjęciem ME 2340123

5 11 64 6

Instytut Pamięci Narodowej

Wniosek o wydanie paszportu dla Wandy Rutkiewicz z 1964 roku (z zasobu IPN)